

"בזאת תדעון כי ה' שלחני" – האם 'מופת הבליעה' הוא ההוכחה?..

ועיקר חולשת תירוצייהם:

'וגם בך יאמינו לעולם' איננו רק 'הבטחה נבואית' ועריבות הבורא בלבד, אלא גם עיקרון ש'אין החי יכול להכחיש את החי'...

אמנם יכול הוא 'לבחור' לסרב בחוצפתו לדעת משה, אבל איננו יכול לבסס את סירובו, הנוגד את ההגיון והחושבים! א"כ כיצד נגררו אחריו כל ישראל?!

'נבואת משה' היא על פי 'אות ומופת'?
'נס הבליעה' אינו מועיל בהוכחת אימות 'נבואת משה'

כתב הרמב"ם הלכות יסודי התורה פרק ח.א:

[א] משה רבינו לא האמינו בו ישראל מפני האותות שעשה שהמאמין על פי האותות יש בלבו דופי שאפשר שיעשה האות בלט וכשוף .

אלא כל האותות שעשה משה במדבר לפי הצורך עשאם לא להביא ראיה על הנבואה...

ולכאורה הרי הוא סותר את עצמו ממ"ש בפי"מ:

האנשים ההם. וכן אמרו רבותינו ז"ל על כל המסתפק בנבואה לא עמדו אבותיו על הר סיני.

ולדעת הרמב"ן בפרשתנו כפרו עדת קרח לא רק בכהונת אהרן, אלא בכל המעשים האלה, כולל מעמד הר סיני - היתכן?!

וכבר התלבטו בשאלה זו רבים:

ויש מבעלי המוסר האומרים שמעמד הר סיני שולל רק 'כפירה עיונית', אבל איננו שולל 'כפירה הבאה מקנאה ותאוה' [שהרי א"א לומר שהבחירה נשללת] וקרח היה 'יודע את משה ומכווין למרוד בו'

ותירוצם צ"ע:

שהרי הקנאה והנגיעות היו רק אצל קרח ועדתו, אבל כיצד נגררו אחריהם כל כלל ישראל, שהרי לא מצינו שמיתו נגד חוצפת קרח ועדתו?!

ומאידך, אם מעמד הר סיני לא שכנעם שמשה הוא נביא ה' ונאמן בשליחותו, מה יושיענו זה הנס של ה'בליעה'? - הרי גם לעתיד מי שתהיה לו 'נגיעה' של קנאה יוכל לטעון, שמשה הבליעם ע"י כישוף...

ספר במדבר פרק טז

וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה בְּזֹאת תִּדְעוּן כִּי יָדוּד שְׁלַחְנִי לַעֲשׂוֹת אֵת כָּל הַמַּעֲשִׂים הָאֵלֶּה כִּי לֹא מִלְּבִי: (כט) אִם כְּמוֹת כָּל הָאָדָם יִמְתְּנוּ אֵלֶּה וּפָקַדְתָּ כָּל הָאָדָם יַפְקֵד עֲלֵיהֶם לֹא יָדוּד שְׁלַחְנִי: (ל) וְאִם בְּרִיאָה יִבְרָא יָדוּד וּפָצְתָה הָאָדָמָה אֵת פִּיהָ וּבִלְעָה אֶתְּם וְאֵת כָּל אֲשֶׁר לָהֶם וַיִּרְדּוּ חַיִּים שְׂאֵלָה וַיִּדְעֶתֶם כִּי נֶאֱצַו הָאֲנָשִׁים הָאֵלֶּה אֵת יָדוּד:

והשאלה עצומה:

דור בו ששים רבוא ראו את 'הנה אנכי בא אליך בעב הענן למען ישמע העם בדברי עמך [והבטיחו הקב"ה] וגם בך יאמינו לעולם' - יעלו פקפוק ב'נבואתו של משה', שמא 'לא ה' שלחני'?

והלא כבר כתב הרמב"ם – באגרת תימן:

... וכבר הבטיחנו הבורא יתברך כאדם הנכנס ערב לחברו ודי לנו בערבותו. ...שכן אמר הקב"ה יתברך: "הנה אנכי בא אליך בעב הענן בעבור ישמע העם בדברי עמך וגם בך יאמינו לעולם". לפיכך יש לדעת שכל מי שנטה מדרך הדת הנתונה במעמד ההוא שאינו מזרע

רמב"ם פירוש המשניות - סנהדרין פרק י
היסוד השמיני: היות התורה מן השמים,
והוא שנאמין כי כל התורה הזאת הנתונה
ע"י משה רבינו ע"ה שהיא כולה מפי
הגבורה... הוא בעצמו התבנית אשר אמר
הש"י למשה... והוא נאמן בשליחותו,
והמאמר המורה על היסוד הזה הוא מה
שנאמר (במדבר טז) ויאמר משה בזאת
תדעון כי ה' שלחני לעשות כל המעשים
האלה כי לא מלבי:

**כיצד תהא מזה ראייה עבור עדת קרח לאימות נבואת
משה על פי אות הבליעה – הלא עדיין נותר הפקפוק
שוא הבליען משה בארץ בלע וכישוף?**

והביאור בכל זה:

קרח לא פקפק כלל ב'נבואת משה',
כהבטחת הקב"ה 'וגם בך יאמינו לעולם!'

אבל התחכם לחלק בין 'מצוות התורה' [פסח
שני' או 'ציצית'] לבין 'מינויים פוליטיים'
לשררות שונות.

לדעתו, יתכן שהמינויים באו מנטיית לבו
של משה [ואולי הקב"ה נענה לבקשתו]
אבל ניתן לשנות זאת...

אי לכך, נאלץ משה להוסיף ראייה ש'נבואת
משה' איננה רק ב'מצוות' בלבד, אלא כל מה
שמשה מצווה בשם הקב"ה, כלול בהגדרת
'אמיתות תורת משה', שעל זה לא מספיק
מעמד הר סיני בלבד.

ומאחר ואין לצפות שהקב"ה יתגלה שנית
על הר סיני ויצהיר בפני שישים ריבוא על
אמינותו של משה... על כן נאלץ משה
'להזמין' מופת כזה – שאי אפשר לטעון
עליו: "שמא נעשה בלע וכישוף".

כי הגדרות "לט וכישוף" דורשות שהמכשף
יעשה 'פעולה' מסוימת [כמו נטיית המטה או
הפרחת פרח כבשן או שיבטא 'לחש-קללה'] –

ואילו כאן ב'נס-הבליעה' לא עשה משה שום
פעולה וגם לא גזר עליהם קללה, אלא רק
הניח בפני הקב"ה ועם ישראל שתי
אפשרויות!

(לא) וַיְהִי כַּכֵּן לְדַבֵּר אֶת כָּל הַדְּבָרִים
הָאֵלֶּה וּתְבַקֵּעַ הָאֲדָמָה אֲשֶׁר תַּחְתֵּיהֶם:

וכולם ראו שכאן פעל הקב"ה בעצמו ובטלה
טענת 'לט וכישוף' – ובזה הוכח שגם
בעניינים שאינם קשורים לתרי"ג המצוות

ואי בעית אימא זה מרומז גם בלשון הרמב"ם
[פ"ח מהל' יסוה"ת דלעיל]:

...היה צריך להשקיע את המצריים קרע
את הים והצלילן בתוכו! צרכנו למזון,
הוריד לנו את המן! צמאו בקע להן את
האבן! [=בכל הניסים נקט לשון הפעיל –

אך משהגיע ל"נס הבליעה משנה הרמב"ם
לשונו לל' נפעל:] כפרו בו עדת קרח
בלעה אותן הארץ [= כלומר מעצמה, ללא
שום פעולה מצד משה!]

- ומ"ש בהקדמתו למשנה ב"יסוד השמיני":

"והמאמר המורה על היסוד הזה הוא
מה שנאמר ויאמר משה בזאת תדעון
כי ה' שלחני לעשות כל המעשים
האלה כי לא מלבי":

אין כוונתו ש"נס-הבליעה" הוא ההוכחה
לכללות היסוד של "תורה מן השמים" שהיא
נבואת משה, שהרי אימות נבואת משה איננו
מבוסס על "אותות", אלא כוונתו היא:

מנין המקור לקבוע שישנו בכלל "יסוד"
שכזה שחשוב להאמין שכל התורה כולה
[כולל מינויים וסיפורים] היא מן השמים?

והתשובה: זה מוכח ממה שהוצרך משה
להוכיח "בזאת תדעון" סימן שישנה חובה
לדעת ולהאמין ב"יסוד" הזה.

'משה אמת ותורתו אמת'

ויש לומר, שזו המשמעות "כפל-הלשון" של
פתגם בני קרח שקולן בוקע מהגיהנום
באומרם: "משה אמת ותורתו אמת"
דלכאורה המחלוקת היתה על "תורתו אמת"
ולא אם "משה עצמו הוא אמת"?

אלא החידוש הוא שלא רק מה שקשור
ב"תורה" שהוא מסר זו "אמת", אלא גם
"משה" עצמו [דבריו, רעיונותיו הצעותיו
ו"מינויו" – כל כולו הוא:] "אמת".

סיפור הרב הרשב"ב
ובנו של החסיד שטבע ר"ל

